

Харківський окружний адміністративний суд

61022, м. Харків, майдан Свободи, 6, inbox@adm.hr.court.gov.ua, ЄДРПОУ: 34390710

Р І Ш Е Н Н Я**І М Е Н Е М У К Р А І Н И**

Харків

22 лютого 2024 року**№ 520/35801/23**

Харківський окружний адміністративний суд у складі головуючого судді - Бадюкова Ю.В., розглянувши в приміщенні суду в м. Харкові в порядку спрощеного провадження без повідомлення учасників справи адміністративну справу за адміністративним позовом Лукавенка Валентина Олександровича до Військової частини А0501, третя особа - Міністерство оборони України про визнання протиправним та скасування рішення, зобов'язання вчинити певні дії, -

В С Т А Н О В И В :

Лукавенко Валентин Олександрович (далі по тексті – позивач, Лукавенко В.О.) звернувся до Харківського окружного адміністративного суду з адміністративним позовом до Військової частини А0501 (далі по тексті – відповідач, ВЧ А0501), третя особа - Міністерство оборони України (далі по тексті – третя особа, МОУ), в якому просить суд:

- визнати незаконним та скасувати Рішення Командира військової частини А 0501 Полковника Федосенко Павла Юрійовича від 08.08.2023 № 03/1138, яким було визнано відсутність підтверджуючих матеріалів для звільнення з військової служби згідно з підпункту "г" пункту 2 частини четвертої статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (якщо їхні близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати, дід, баба або рідний (повнорідний, неповнорідний брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану);

- зобов'язати військову частину А 0501 в особі командира Полковника Федосенко Павла Юрійовича повторно розглянути рапорт Лукавенка В.О. та прийняти рішення щодо звільнення солдата Лукавенка В.О., з військової служби у зв'язку з сімейними обставинами на підставі пп. г) п.2 ч.4 ст. 26 Закону України "Про військовий обов'язок та військову службу", а саме як військовослужбовця, близький родич якого, загинув через отримані травми, які призвели до смерті, пов'язані із захистом Батьківщини у зв'язку із повномасштабним збройним наступом російської федерації.

В обґрунтування позовної заяви представником позивача зазначено, що зв'язку із військовою агресією російської федерації, 24 лютого 2022 р. Указом Президента України оголошено про проведення загальної мобілізації. Брат Лукавенка Валентина Олександровича, Подопригора Ярослав Олександрович, з 25 лютого 2022 року прийняв справу і посаду молодшого сержанта командира третього стрілецького відділення першого стрілецького взводу другої стрілецької роти військової частини А7270.

Братом Лукавенка Валентина Олександровича є Подопригора Ярослав Олександрович. Факт родинних зв'язків підтверджується: - свідоцтвом про народження серія І-ВЛ № 31820, - свідоцтвом про народження І-ВЛ 125606 - свідоцтвом про одруження батьків І-ВЛ 092005.

Вказує, що Подопригора Ярослав Олександрович, виконуючи свій конституційний обов'язок щодо захисту Батьківщини, отримав крововилив під оболонки головного мозку, переломи кісток склепіння та основи черепа. Набряк головного мозку, які 04.09.2022 року призвели до смерті, що підтверджується свідоцтвом про смерть серія І-ВЛ № 850716 від 12.09.2022 року відділом державної реєстрації актів цивільного стану у Богодухівському районі Харківської області Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків).

Також, на підтвердження факту смерті у зв'язку із захистом Батьківщини представником позивача надано витяг з протоколу засідання 12 Регіональної військово - лікарської комісії про встановлення причинного зв'язку захворювань, поранень, контузій, травм, каліцтв (Протокол № 383 від 28.02.2023 року, підписаний Головою 12 Регіональної військово - лікарської комісії полковником медичної служби Сергієм Мусієнко), у якому зазначено, що травма молодшого сержанта Подопригори Ярослава Олександровича, пов'язана з проходженням військової служби.

Також, у сповіщенні сім'ї №1006 від 06.09.2022 зазначено, що Подопригора Ярослав Олексійович, 1991 р-н, командир 3 стрілецького відділення 1 стрілецького взводу 2 стрілецької роти в/ч А7270, призваний на військову службу 01.03.2022 року першим відділом Бахмутського РТЦК та СП, загинув від отриманих травм 04.09.2022 року.

Довідкою про безпосередню участь особи в здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях від 12.12.2022 року підтверджено, що він – Подопригора Ярослав Олексійович, дійсно в період з 01.03.2022 по 04.09.2022 безпосередньо брав участь в здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях вірній військовій присязі.

У відповідності до підпункту "г" пункту 2 частини четвертої статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» військовослужбовці, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, під час воєнного стану звільняються з військової служби на підставах:

якщо їхні близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати, дід, баба або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану.

01.08.2023 Лукавенко Валентином Олександровичем був поданий рапорт на звільнення з військової служби на підставі смерті близького родича.

Станом на 10 серпня 2023 року військова частина А 0501 у особі командира полковника Федосенко Павла Юрійовича, повідомили про неможливість звільнення Лукавенка В.О., у зв'язку з недостатньою кількістю наданих матеріалів підтвердження смерті близького родича через отримані травми, які призвели до смерті, пов'язані із захистом Батьківщини у зв'язку із повномасштабним збройним наступом російської федерації (рішення командира військової частини А 0501 полковника Федосенко Павла Юрійовича від 08.08.2023 № 03/1138).

Адвокатським запитом від 10.08.2023 року до Військової частини А 0501 та Міністерства оборони України було надано відповідні документи повторно, обґрунтовані обставини справи, а також у прохальній частині було зазначено про виключення Лукавенко Валентина Олександровича зі списків особового складу військової частини та проведення усіх необхідних розрахунків.

Військова частина А 0501 надала відповідь та зазначила про неможливість звільнення Лукавенка В.О., у зв'язку з відсутністю підстав для звільнення.

Запитом від 14.09.2023 року було надано повторно Довідку про безпосередню участь особи в здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях від 12.12.2022 року, яка була видана брату Лукавенка В.О. Подопрігорі Ярославу Олександровичу. Оскільки відповідні докази було проігноровано у першому адвокатському запиті від 10.08.2023.

Військова частина А 0501 відмовилася приймати до відома відповідні докази та зазначила, що у відповідності до п. 2 ст. 8 ЗУ «Про звернення громадян» не розглядаються повторні звернення одним і тим же органом від одного і того ж громадянина з одного і того ж питання, якщо перше вирішено по суті, а також ті звернення, терміни розгляду яких передбачено статтею 17 цього Закону, та звернення осіб, визнаних судом недієздатними.

Вважаючи дії та рішення відповідача протиправними, представник позивача звернувся до суду з вказаним позовом.

Ухвалою суду від 15.12.2023 року відкрито спрощене провадження по справі в порядку, передбаченому статтею 262 Кодексу адміністративного судочинства України та запропоновано відповідачу надати відзив на позов.

Копія ухвали про відкриття спрощеного провадження надіслана та вручена відповідачу, що підтверджується довідкою про доставку електронного листа.

Представником відповідача надано відзив на позовну заяву, в якому він просив суд відмовити у задоволенні позовних вимог, посилаючись на те, що згідно сповіщення про смерть Подопрігори Ярослава Олександровича - неповнорідного брата позивача - та довідки командира військової частини А7270 від 15.12.2022, останній загинув внаслідок дорожньо-транспортної пригоди.

Жодного документу щодо причинно-наслідкового зв'язку загибелі Подопрігори Я.О. під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану Позивачем не надано.

За таких обставин Лукавенко В.О. не набув право на звільнення з військової служби.

Представником третьої особи були надані пояснення на позовну заяву, у яких зазначено, що згідно Витягу з протоколу засідання 12 Регіональної військово-лікарської комісії про встановлення причинного зв'язку захворювань, поранень, контузій, травм, каліцтв (Протокол №383 від 28.02.2023р.) зазначено, що травма молодшого сержанта Подопрігори Я.О., пов'язана з проходженням військової служби.

Також, позивач зазначає, що Довідкою про безпосередню участь особи в здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях №7270/2003 від 15.12.2022р. підтверджено, Подопрігори Я.О., дійсно в період з 01.03.2022 по 04.09.2022 безпосередньо брав участь в здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, вірній військовій присязі.

Але, позивач не зазначає, що у вищезазначеній довідці зазначено, що Подопріга Я.О. помер в результаті травм не сумісних з життям отриманих під час дорожньо-транспортної пригоди 05.09.2022р.

Згідно сповіщення про смерть №1006 від 06.09.2022 Подопріга Я.О. загинув від отриманих травм внаслідок ДТП поблизу населеного пункту Костянтинівка 04.09.2022р.

Також, в свідоцтві про смерть серія І-ВЛ № 850716 від 12.09.2022 року міститься дата

04.09.2022р.

У зв'язку із цим, командуванням частини А0501 була надана відповідь №03/1150 від 08.09.2023р. у якій повідомлено позивачу про те, що в/ч А0501 ставиться під сумнів правомірність та достовірність даних, викладених у довідці командира військової частини А7270

від 15.12.2022, де зазначено, що Подопріга Я.О. помер в результаті травм несумісних з життям отриманих під час дорожньо-транспортної пригоди 05.09.2022р.

Враховуючи те, що Довідка командира військової частини А7270 № 7270/2003 від 15.12.2022р. містить іншу дату смерті, командування частини А0501 не має можливості звільнити позивача у зв'язку із відсутністю у останнього підстав для звільнення, передбачених Законом.

Враховуючи вищевикладені обставини справи, 3-тя особа – Міноборони підтримує позицію в/ч А0501, оскільки з метою належного дотримання норм чинного законодавства суб'єктом владних в розумінні абзацу 14 пп. «г» п.2 ч.4 ст.26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» документом, який би міг підтвердити наявність підстав для звільнення позивача є саме Довідка командира військової частини А7270 №7270/2003 від 15.12.2022р.

Але, враховуючи той факт, що вищезазначена довідка містить недостовірні дані, її слід вважати неналежним доказом наявності підстав для звільнення позивача.

Фіксування судового засідання за допомогою звукозаписувального технічного засобу не здійснюється згідно до вимог ст. 229 КАС України.

Згідно положень ст. ст. 12, 257 КАС України даний спір віднесено до категорії справ, що підлягають розгляду за правилами спрощеного позовного провадження, суд вважає за можливе розглянути справу в порядку спрощеного позовного провадження, враховуючи, що відповідача повідомлено належним чином про наявність позову щодо оскарження його рішення.

Згідно ч. 5 ст. 262 КАСУ суд розглядає справу в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами, за відсутності клопотання будь-якої зі сторін про інше.

Дослідивши матеріали справи, суд встановив наступні обставини.

Брат Лукавенка Валентина Олександровича - Подопрігора Ярослав Олександрович, з 25 лютого 2022 року прийняв справу і посаду молодшого сержанта командира третього стрілецького відділення першого стрілецького взводу другої стрілецької роти військової частини А7270.

Факт родинних зв'язків підтверджується копіями: свідоцтва про народження серія І-ВЛ № 31820, свідоцтва про народження І-ВЛ 125606, свідоцтва про одруження батьків позивача І-ВЛ 092005.

Згідно витягу з протоколу засідання 12 Регіональної військово - лікарської комісії № 383 від 28.02.2023 року про встановлення причинного зв'язку захворювань, поранень, контузій, травм, каліцтв у колишніх військовослужбовців, зазначено, що травма Подопрігори Ярослава Олександровича, 1991 р.н.: «Крововилив під оболонки головного мозку, переломи кісток склепіння та основи черепа. Набряк головного мозку», які 04.09.2022 року призвели до смерті, що підтверджується свідоцтвом про смерть серія І-ВЛ № 850716 від 12.09.2022 року відділом державної реєстрації актів цивільного стану у Богодухівському районі Харківської області Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків); Лікарським свідоцтвом про смерть від 05.09.2022 № 53; актом службового розслідування від 11.09.2022, затвердженого командиром в/ч А7270 – так, пов'язана з проходженням військової служби.

У сповіщенні сім'ї №1006 від 06.09.2022 зазначено, що Подопрігора Ярослав Олексійович, 1991 р-н, командир 3 стрілецького відділення 1 стрілецького взводу 2 стрілецької роти в/ч А7270, призваний на військову службу 01.03.2022 року першим відділом Бахмутського РТЦК та СП, загинув від отриманих травм 04.09.2022 року.

Довідкою про безпосередню участь особи в здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях від 15.12.2022 року №7270/2003 підтверджено, що Подопрігора Ярослав Олексійович, дійсно в періоди з 01.03.2022 по 04.09.2022 безпосередньо брав участь в здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, вірній військовій присязі.

01.08.2023 Лукавенко Валентином Олександровичем був поданий рапорт на звільнення з військової служби на підставі смерті близького родича.

Листом командира військової частини А 0501 полковника Федосенка Павла Юрійовича від 08.08.2023 № 03/1138 повідомлено позивача, що військова частина А0501 не має можливості вважати, що смерть його брата - Подопрігори Ярослава Олександровича, що мала місце 04.09.2022, сталася під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, а також - під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану, а отже і не може звільнити його з військової служби з обставин, вказаних ним у рапорті.

Адвокатським запитом від 10.08.2023 року до Військової частини А 0501 та Міністерства оборони України було надано відповідні документи повторно, обґрунтовані обставини справи, а також у прохальній частині було зазначено про виключення Лукавенко Валентина Олександровича зі списків особового складу військової частини та проведення усіх необхідних розрахунків.

Військова частина А 0501 надала відповідь та зазначила про неможливість звільнення Лукавенка В.О., у зв'язку з відсутністю підстав для звільнення.

Запитом від 14.09.2023 року було надано повторно Довідку про безпосередню участь особи в здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях від 12.12.2022 року яка була видана брату Лукавенка В.О. Подопрігорі Ярославу Олександровичу. Оскільки відповідні докази було проігноровано у першому адвокатському запиті від 10.08.2023.

Листом від 28.09.2023 № 0501/2/1/4 Військова частина А 0501 не розглянула відповідні докази та зазначила, що у відповідності до п.2 ст. 8 ЗУ «Про звернення громадян» не розглядаються повторні звернення одним і тим же органом від одного і того ж

громадянина з одного і того ж питання, якщо перше вирішено по суті, а також ті звернення, терміни розгляду яких передбачено статтею 17 цього Закону, та звернення осіб, визнаних судом недієздатними.

Не погоджуючись з діями та рішеннями відповідача, позивач звернувся з цим позовом до суду.

Надаючи правову оцінку відносинам, що виникли між сторонами, суд виходить з наступного.

Відповідно до частини 2 статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Пунктом 20 частини першої статті 106 Конституції України передбачено, що Президент України приймає відповідно до закону рішення про часткову мобілізацію та введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях у разі загрози нападу, небезпеки державній незалежності України.

У зв'язку із військовою агресією рф проти України, Указом Президента України від 24.02.2022р. №64/202 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24.02.2022р. №2102-IX, в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24.02.2022р. строком на 30 діб.

На момент розгляду даної адміністративної справи строк дії воєнного стану в Україні продовжено.

Правове регулювання відносин між державою і громадянами України у зв'язку з виконанням ними конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, а також загальні засади проходження в Україні військової служби регламентовано Законом «Про військовий обов'язок і військову службу» №2232-ХІІ від 25.03.1992р. (далі Закон №2232-ХІІ).

Статтею 24 Закону № 2232-ХІІ унормований початок, призупинення і закінчення проходження військової служби. Відповідно до ч. 3 цієї статті закінченням проходження військової служби вважається день виключення військовослужбовця зі списків особового складу військової частини (військового навчального закладу, установи тощо) у порядку, встановленому положеннями про проходження військової служби громадянами України.

Відповідно до підпункту "г" пункту 2 частини четвертої статті 26 Закону №2232-ХІІ військовослужбовці, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, звільняються з військової служби під час дії воєнного стану через такі сімейні обставини або інші поважні причини (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу) - якщо їхні близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати, дід, баба або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану.

Згідно з ч.7 ст. 26 Закону № 2232-ХІІ звільнення військовослужбовців з військової служби здійснюється в порядку, передбаченому положеннями про проходження військової служби громадянами України.

Указом Президента України від 10.12.2008 №1153/2008 затверджено Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України (далі - Положення №1153/2008).

Відповідно до п. 6, 7 Положення №1153/2008 початок і закінчення проходження військової служби, строки військової служби, а також граничний вік перебування на ній визначено Законом України «Про військовий обов'язок і військову службу». Військова служба закінчується в разі звільнення військовослужбовця з військової служби в запас або у відставку, загибелі (смерті), визнання судом безвісно відсутнім або оголошення померлим.

Звільнення військовослужбовців із військової служби під час дії особливого періоду регламентовано пунктом 225 цього Положення.

Так, пп. 2 п. 225 Положення №1153/2008 передбачено, що під час дії особливого періоду (з моменту оголошення мобілізації - протягом строку її проведення, який визначається рішенням Президента України, та з моменту введення воєнного стану - до оголошення демобілізації) - на підставах, передбачених частиною третьою, пунктом 2 частини четвертої, пунктом 3 частини п'ятої та пунктом 3 частини шостої статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»: під час дії особливого періоду (з моменту оголошення мобілізації - протягом строку її проведення, який визначається рішенням Президента України, та з моменту введення воєнного стану - до оголошення демобілізації) - на підставах, передбачених частиною третьою, пунктом 2 частини четвертої, пунктом 3 частини п'ятої та пунктом 3 частини шостої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу": у військових званнях до майстер-сержанта (майстер-старшини) включно за всіма підставами - командирами бригад (полків, кораблів 1 рангу) і посадовими особами, які відповідно до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України прирівняні до них.

Стосовно порядку звільнення, п. 233 Положення №1153/2008 передбачає, що військовослужбовці, які бажають звільнитися з військової служби, подають по команді рапорти та документи, які підтверджують підстави звільнення. У рапортах зазначаються:

підстави звільнення з військової служби;

думка військовослужбовця щодо його бажання проходити службу у військовому резерві Збройних Сил України за відповідною військово-обліковою спеціальністю;

районний (міський) територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, до якого повинна бути надіслана особова справа військовослужбовця.

Накази про звільнення військовослужбовців з військової служби оголошуються командирами (начальниками) військових частин (абз. 4 п. 241 Положення №1153/2008).

Пунктами 12.1, 12.11 розділу ХІІ Інструкції про організацію виконання Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністра оборони України №170 від 10.04.2009, зареєстровано в

Міністерстві юстиції України 19.05.2009 за №438/16454, (далі - Інструкція №170) передбачено, що звільнення військовослужбовців з військової служби (крім військовослужбовців строкової військової служби) здійснюється посадовими особами, визначеними пунктом 225 Положення.

Згідно до абзацу 2 п.12 Положення №1153/2008 передбачено, що право видавати накази по особовому складу надається, зокрема, командирам військових частин.

Перелік документів, що подаються з Поданням до звільнення військовослужбовця з військової служби, зазначено у додатку 19 до Інструкції.

Згідно з пунктом 12.9 розділу XII цієї ж Інструкції документи на звільнення військовослужбовців з військової служби надсилаються безпосередньо до служби персоналу, підпорядкованій посадовій особі, яка має право на звільнення такого військовослужбовця з військової служби, у таких випадках звільнення:

«за підставами, передбаченими пунктами «г» - «е» частини третьої, підпунктами «а», «г», «д», «е» пункту 1, підпунктом «в» пункту 2 частини четвертої, підпунктами «д», «е», «є», «и» - «о» пункту 1, підпунктами «д», «е», «є», «з» - «м» пункту 2, пунктом 3 частини п'ятої, підпунктами «д» - «і» пункту 1, підпунктами «г» - «з» пункту 2, пунктом 3 частини шостої статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»;

за підставами, передбаченими пунктами «б», «в» і «д» частини третьої, підпунктом «г» пункту 1 частини четвертої, підпунктами «а», «б», «в», «г» пунктів 1, 2 частини п'ятої, підпунктами «а», «б», «в», «г» пункту 1, підпунктами «а», «б», «г» пункту 2 частини шостої статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», якщо звільнення відбувається за бажанням військовослужбовця.

Відповідно до пункту 14.10 розділу XIV цієї Інструкції звільнення з військової служби через сімейні обставини або інші поважні причини здійснюється за наявності оригіналів документів, що підтверджують таку підставу звільнення.

Документи на звільнення військовослужбовців направляються безпосередньо до посадових осіб, які мають право їх звільнення з військової служби. Наказ по особовому складу про звільнення цих військовослужбовців повинен бути виданий і доведений до територіального центру комплектування та соціальної підтримки за місцем взяття громадянина на військовий облік та до військової частини за місцем проходження військової служби в строки, що забезпечуватимуть вчасне здавання справ і посад і розрахунок військовослужбовців, а також виконання строків звільнення, визначених Президентом України.

У відповідності до вимог статті 14 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, затвердженого Законом України від 24.03.1999р. №548-XIV(далі - Статут) передбачено, що із службових та особистих питань військовослужбовець повинен звертатися до свого безпосереднього начальника, а якщо він не може їх вирішити до наступного прямого начальника.

Пунктом 31 наведеного Статуту встановлено, що начальники, яким військовослужбовці підпорядковані за службою, у тому числі і тимчасово, є прямими начальниками для цих військовослужбовців. Найближчий до підлеглого прямий начальник є безпосереднім начальником.

А п.п. 3.11.6 Інструкції з діловодства в Збройних Силах України, затвердженої наказом Генерального Штабу Збройних Сил України від 07.04.2017р. №124 встановлює загальний 30 денний строк для виконання документів, в яких не зазначено строк виконання. Перебіг 30 денного строку розпочинається з моменту реєстрації документа у військовій частині, до якої він надійшов.

Наведене свідчить про те, що, за загальним правилом, рапорт військовослужбовця про звільнення з військової служби має бути розглянутий командиром військової частини протягом 30 днів з моменту його реєстрації в стройовій частині. Розглянутим вважається рапорт той, по якому прийнято рішення (наказ, відповідь на рапорт та інше) та таке рішення (відповідь на рапорт) доведена до військовослужбовця належним чином.

Відповідно до п.п. 1, 3 ч. 2 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначено Конституцією та законами України; 3) обгрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії).

Відповідно до частини 1 статті 77 Кодексу адміністративного судочинства України кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 78 цього Кодексу.

В адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

У таких справах суб'єкт владних повноважень не може посилається на докази, які не були покладені в основу оскаржуваного рішення, за винятком випадків, коли він доведе, що ним було вжито всіх можливих заходів для їх отримання до прийняття оскаржуваного рішення, але вони не були отримані з незалежних від нього причин (частина 2 статті 77 Кодексу адміністративного судочинства України).

Оцінюючи усі докази по справі у їх сукупності, суд приходять до наступного висновку.

Представник відповідача в обґрунтування своєї відмови у звільненні позивача, вказує, що смерть його неповнорідного брата Подопригори Ярослава Олексійовича не сталася під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану, а сталася внаслідок травм, отриманих внаслідок ДТП під час проходження військової служби.

З матеріалів справи вбачається та сторонами не заперечується, що неповнорідний брат позивача Подопригора Ярослав Олексійович, дійсно в період з 01.03.2022 по 04.09.2022 безпосередньо брав участь в здійсненні заходів із забезпечення національної

безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях вірній військовій присязі, що підтверджено довідкою від 15.12.2022 року № 7270/2003.

На підтвердження факту смерті у зв'язку із захистом Батьківщини представником позивача надано: витяг з протоколу засідання 12 Регіональної військово - лікарської комісії № 383 від 28.02.2023 року про встановлення причинного зв'язку захворювань, поранень, контузій, травм, каліцтв у колишніх військовослужбовців, де зазначено, що травма Подопрігори Ярослава Олександровича, 1991 р.н., «Крововилив під оболонки головного мозку, переломи кісток склепіння та основи черепа. Набряк головного мозку, які 04.09.2022 року призвели до смерті, що підтверджується свідоцтвом про смерть серія І-ВЛ № 850716 від 12.09.2022 року відділом державної реєстрації актів цивільного стану у Богодухівському районі Харківської області Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків); Лікарським свідоцтвом про смерть від 05.09.2022 № 53; актом службового розслідування від 11.09.2022, затвердженого командиром в/ч А7270 – так, пов'язана з проходженням військової служби.

З урахуванням викладеного, судом встановлено, що неповнорідний брат позивача Подопрігори Ярослав Олексійович дійсно отримав травми внаслідок ДТП під час проходження військової служби. Доказів протилежного матеріали справи не містять.

Водночас суд критично оцінює посилення третьої особи щодо дати смерті неповнорідного брата позивача Подопрігори Ярослава Олексійовича, та зазначає наступне.

Так, дійсно, довідкою про безпосередню участь особи в здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях від 15.12.2022 року №7270/2003 ВЧ 7270 вказує, що Подопрігори Ярослав Олексійович помер в результаті травм не сумісних з життям отриманих під час ДТП 05.09.2022 року.

Суд враховує, що під час розгляду справи відповідачем та третьою особою не надано доказів щодо визнання вищевказаної довідки недійсною або її відкликання.

Також, ВЧ 7270, на виконання ухвали суду від 16.01.2024 не надала суду належним чином засвідчені копії матеріалів службового розслідування, витяги з наказів та інші документи, які б могли підтвердити факт загибелі Подопріги Я.О. під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану.

Втім, наявні матеріали справи дають змогу встановити, що неповнорідний брат позивача Подопрігори Ярослав Олексійович отримав травми у ДТП - 04.09.2022 року, що призвели до смерті саме - 04.09.2022 року. та вони пов'язані з проходженням військової служби.

Разом з тим суд вважає, що у цій ситуації позивач не може нести тягар негативних наслідків від неправомірної бездіяльності (дій) суб'єкта владних повноважень щодо недотримання вимог законодавства в частині складення відповідної довідки та внесення відомостей у них. Внесення помилкової дати смерті неповнорідного брата позивача Подопрігори Ярослава Олексійовича не спростовує факт його смерті під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану.

Наведене додатково свідчить про те, що відповідна довідка доводить участь неповнорідного брата позивача Подопрігори Ярослава Олексійович у відповідних діях та забезпеченні відповідних заходів у вказаній у довідці період.

Згідно з ч. 3 ст. 6 КАС України суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини (далі ЄСПЛ, Суд).

Так, у справі "Рисовський проти України", № 29979/04, рішення від 20 жовтня 2011 року, пункти 70, 71, Суд підкреслив особливу важливість принципу "належного урядування", зазначивши, що він передбачає, що у разі, коли йдеться про питання загального інтересу, зокрема, якщо справа впливає на такі основоположні права людини, як майнові права, державні органи повинні діяти вчасно та в належний і якомога послідовніший спосіб. Зокрема, на державні органи покладено обов'язок запровадити внутрішні процедури, які посилять прозорість і ясність їхніх дій, мінімізують ризик помилок (див., наприклад, рішення у справах "Лелас проти Хорватії" (Lelas v. Croatia), заява № 55555/08, п. 74, від 20 травня 2010 року, і "Тошкуце та інші проти Румунії" (Toscuta and Others v. Romania), заява № 36900/03, п. 37, від 25 листопада 2008 року) і сприятимуть юридичній визначеності у цивільних правовідносинах, які зачіпають майнові інтереси (див. зазначені вище рішення у справах "Онер'їлдзі проти Туреччини" (Oneryildiz v. Turkey), п. 128, та "Беєлер проти Італії" (Beyeler v. Italy), п. 119).

Принцип "належного урядування", як правило, не повинен перешкоджати державним органам виправляти випадкові помилки, навіть ті, причиною яких є їхня власна недбалість (див. рішення у справі "Москаль проти Польщі" (Moskal v. Poland), п. 73). Будь-яка інша позиція була б рівнозначною, *inter alia*, санкціонуванню неналежного розподілу обмежених державних ресурсів, що саме по собі суперечило б загальним інтересам (див. там само). З іншого боку, потреба виправити минулу "помилку" не повинна непропорційним чином втручатися в нове право, набуте особою, яка покладалася на легітимність добросовісних дій державного органу (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі "Пінкова та Пінк проти Чеської Республіки" (Pincova and Pine v. the Czech Republic), заява № 36548/97, п. 58).

Іншими словами, державні органи, які не впроваджують або не дотримуються своїх власних процедур, не повинні мати можливість отримувати вигоду від своїх протиправних дій або уникати виконання своїх обов'язків (див. зазначене вище рішення у справі "Лелас проти Хорватії" (Lelas v. Croatia), п. 74).

Ризик будь-якої помилки державного органу повинен покладатися на саму державу, а помилки не можуть виправлятися за рахунок осіб, яких вони стосуються (див. зазначене вище рішення у справі "Пінкова та Пінк проти Чеської Республіки" (Pincova and Pine v. the Czech Republic), п. 58, а також рішення у справі "Гаші проти Хорватії" (Gashi v. Croatia), заява № 32457/05, п. 40, від 13 грудня 2007 року, та у справі "Трго проти Хорватії" (Trgo v. Croatia), заява № 35298/04, п. 67, від 11 червня 2009 року).

Враховуючи викладене, суд, з метою захисту прав позивача, вважає за необхідне, зобов'язати військову частину А 0501 в особі її командира - полковника Федосенка Павла Юрійовича повторно розглянути рапорт Лукавенка В.О. та прийняти рішення щодо звільнення солдата Лукавенка В.О., з військової служби у зв'язку з сімейними обставинами на підставі пп. г) п.2 ч.4 ст. 26 Закону України "Про військовий обов'язок та військову службу", а саме як військовослужбовця, близький родич якого, загинув через отримані травми, які призвели до смерті, пов'язані із захистом Батьківщини у зв'язку із повномасштабним збройним наступом російської федерації.

Суд також враховує й те, що згідно п. 41 висновку № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Ради Європи щодо якості судових рішень обов'язок суддів наводити підстави для своїх рішень не означає необхідності відповідати на кожен аргумент захисту на підтримку кожної підстави захисту. Обсяг цього обов'язку може змінюватися залежно від характеру рішення. Згідно з практикою Європейського суду з прав людини очікуваний обсяг обґрунтування залежить від різних доводів, що їх може наводити кожна зі сторін, а також від різних правових положень, звичаїв та доктринальних принципів, а крім того, ще й від різних практик підготовки та представлення рішень у різних країнах. З тим, щоб дотриматися принципу справедливого суду, обґрунтування рішення повинно засвідчити, що суддя справді дослідив усі основні питання, винесені на його розгляд.

Враховуючи викладене, суд вважає, що позовні вимоги є обґрунтованими та підлягають задоволенню.

Судові витрати підлягають розподілу відповідно до положень ст. 139 КАС України.

Керуючись ст. ст. 14, 22, 194, 243, 246, 249, 250, 255, 263, 295 КАС України, суд, -

В И Р І Ш И В:

Адміністративний позов Лукавенка Валентина Олександровича до Військової частини А0501, третя особа - Міністерство оборони України про визнання протиправним та скасування рішення, зобов'язання вчинити певні дії – задовольнити.

Визнати незаконним та скасувати рішення командира військової частини А 0501 полковника Федосенко Павла Юрійовича, викладене у листі від 08.08.2023 № 03/1138, яким було визнано відсутність підтверджуючих матеріалів для звільнення з військової служби згідно з підпункту "г" пункту 2 частини четвертої статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (якщо їхні близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати, дід, баба або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану).

Зобов'язати військову частину А 0501 (код ЄДРПОУ 24976272) в особі командира - полковника Федосенко Павла Юрійовича повторно розглянути рапорт Лукавенка Валентина Олександровича та прийняти рішення щодо звільнення солдата Лукавенка Валентина Олександровича (р.н.о.к.п.п. 3655702778) з військової служби у зв'язку з сімейними обставинами на підставі пп. г) п.2 ч.4 ст. 26 Закону України "Про військовий обов'язок та військову службу", а саме як військовослужбовця, близький родич якого, загинув через отримані травми, які призвели до смерті, пов'язані із захистом Батьківщини у зв'язку із повномасштабним збройним наступом російської федерації.

Рішення суду може бути оскаржене в апеляційному порядку до Другого апеляційного адміністративного суду шляхом подачі апеляційної скарги протягом тридцяти днів, з дня його проголошення.

В разі, якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини рішення суду, або розгляду справи в порядку письмового провадження, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення.

Учасник справи, якому повне рішення суду не були вручені у день його проголошення або складення, має право на поновлення пропущеного строку на апеляційне оскарження рішення суду - якщо апеляційна скарга подана протягом тридцяти днів з дня вручення йому повного рішення суду.

Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Повне рішення складено 22 лютого 2024 року.

Суддя

Бадюков Ю.В.